

Европейска
комисия

Кратък справочник за еврото

Икономически
и финансови
въпроси

За еврото

Еврото се появи на бял свят през 1999 г.: първо във фишовете за заплата, сметките и фактурите. На 1 януари 2002 г. евробанкнотите и евромонетите навлязоха за първи път в банкови трезори, касови апарати, портмонета и джобове. Така бе отбелязана още една решителна стъпка по пътя към европейската икономическа интеграция — цел, която бе поставена още при създаването на Европейската общност през 1957 г.

Минало и настояще: Етапи по пътя към еврото

1957 г.

1957 г.: Създадена е Европейската икономическа общност, в рамките на която се открива общ пазар, позволяващ свободно движение на стоки, хора, услуги и капитал между държавите членки.

Общият пазар се развива и разширява, но търговията е възпрепятствана поради многобройните валути в обращение.

1992 г.

С Договора от Маастрихт се взема решение, че през XXI век Европа ще има силна и стабилна единна валута.

1999 г.

Еврото е въведено като „виртуална“ валута.

2002 г.

Физическа поява на еврото, като в обращение са пуснати 8 милиарда евробанкноти и 38 милиарда евромонети.

Разширяването на еврозоната — втората по големина икономика в света, продължава и понастоящем.

Каква е целта?

С еврото и **Икономическия и паричен съюз (ИПС)** се цели повишаване на ефективността и ефикасността на европейските икономики, което от своя страна ще осигури на европейците повече работни места и по-голям просперитет.

Поглед отблизо към еврото

Символът на еврото е €.

Евробанкнотите имат общ дизайн за всички държави членки от еврозоната.

Евробанкнотите разполагат с редица защитни елементи. Разгледайте ги и преценете сами!

Евромонетите имат еднакъв дизайн от едната страна и специфичен за всяка страна дизайн на обратната страна.

Еврото по света

Едва ли предполагате колко широко разпространено е еврото! То се използва в Карибския басейн (Гваделупа, Мартиника и Сен Бартелеми), Индийския (Майот и Реюнион) и Атлантическия океан (Азорските острови, Канарските острови, Мадейра и Сен Пиер и Микелон), както и в Сеута и Мелила на северния бряг на Африка и Френска Гвиана в Южна Америка. Еврото намира също така приложение като национална валута в Монако, Сан Марино, Ватикана и Андора, а в Косово и Черна гора — като де факто валута.

Претегляне на ползите

През последните години еврото бе изправено пред някои сериозни предизвикателства. Дълговата криза разкри слабости, които трябваше да бъдат внимателно проучени и отстранени. В резултат на това бе подсилена рамката на Икономическия и паричен съюз (ИПС).

Необходимо бе да се обърне внимание на проблемите, свързани с икономическото управление, но същевременно не трябва да забравяме огромните ползи, които еврото осигури за Европа и нейните граждани и дружества.

Какви са ползите за гражданите?

По-голям избор, по-добри цени

Налице е по-голяма конкуренция между магазини и доставчици. Това води до по-ниски потребителски цени, докато ръстът на цените се държи под контрол.

Трансграничното пазаруване стана далеч по-лесно

В рамките на еврозоната не се налага да изчислявате обменни курсове, което позволява директна съпоставка на цените и разширява избора.

Стабилна валута

От въвеждането на еврото темпът на инфлация в еврозоната бе около 2 % годишно. Това е едно забележително стабилно и ниско ниво, ако го сравним с темповете от 20 % (а понякога и повече), наблюдавани в някои европейски държави през 70-те и 80-те години на миналия век.

По-евтино и по-лесно пътуване

Да се пътува в рамките на еврозоната е далеч по-лесно отколкото преди — не се налага да се обменя валута и следователно не се заплащат никакви комисиони.

Еврото може да бъде лесно обменено в много страни извън еврозоната — смята се, че между 20 и 25 % (в номинално изражение) от евробанкнотите в обращение се намират извън еврозоната.

Какви са ползите за бизнеса?

Съвсем просто:

по-ниски лихвени проценти =
повече инвестиции

- Ниската инфлация запазва равнището на лихвите ниско.
- Средствата, които предприятията могат да заемат на по-изгодна цена, биват инвестирани например в нови машини или научно-изследователска и развойна дейност.
- Нови продукти, нови услуги и по-висока производителност.
- Икономически растеж и повече и по-добри работни места.

Икономическата стабилност насърчава дългосрочното планиране

Днес европейските предприятия могат по-лесно да реализират дългосрочни инвестиции. Лихвените равнища са стабилни, което улеснява преценката за рентабилността на инвестициите.

По-ниските равнища на риск и по-малките разходи насърчават трансграничните търговия и инвестиции

В миналото търговията между страните от ЕС бе свързана с използването на множество парични единици с променливи валутни курсове. За да покрият свързания с това риск, дружествата предпочитаха да изискват по-висока цена в чужбина, което възпрепятстваше търговията. Този риск вече не съществува.

Освен това търговията в рамките на единния пазар с една валута е по-ефективна от търговията между много пазари при използване на различни валути. Преди еврото разходите за обмен на валута в ЕС бяха оценявани на 20—25 милиарда евро годишно. Тези разходи вече не съществуват в рамките на еврозоната.

Каква е ползата за Европа?

По-интегрирани финансови пазари

Икономическата и монетарната интеграция улесняват значително пренасочването на инвестиционния капитал към неговото най-ефективно приложение. Разширеният финансов пазар на еврозоната, който подлежи на целесъобразни мерки по регулиране и надзор, също увеличава размера на инвестиционния капитал и позволява на инвеститорите да разпределят рисковете в по-широк диапазон.

Еврозоната има по-голямо международно присъствие

С оглед насърчаване на стабилността на световните пазари големите играчи в световната икономика участват в международни организации, като Международния валутен фонд (МВФ) и Г-7/Г-20. Понастоящем еврото е втората по значимост световна валута след щатския долар. Гласът на ЕС — като представител на една от най-важните икономически зони в света, се чува по-ясно на международно равнище.

Улесняване на международната търговия

Еврото се използва все повече при международни търговски операции поради своята стабилност и достъпност, а също и поради доверието, което буди. Това позволява на дружествата от еврозоната да се разплащат в евро, което ги прави по-малко уязвими на глобални валутни колебания и облекчава търговията за нашите партньори.

Предимства на еврото: кратко обобщение

ИПС и еврото ни осигуриха:

- стабилна валута
- ниска инфлация и по-ниски лихвени проценти
- прозрачност на цените
- премахване на разходите за обмен на валута
- по-интегрирани финансови пазари с подходящо ниво на регулиране и надзор
- по-ефикасна икономика
- рамка за по-стабилни публични финанси
- по-силен глас за ЕС в световната икономика
- улесняване на международната търговия
- реален символ на европейската идентичност

Митове за еврото: да разгледаме фактите

Първи мит: еврото бе причина за скока на цените

Като намалява инфлацията и засилва конкуренцията, еврото в действителност води до понижаване на ежедневните разходи. Всъщност данните за потребителските цени сочат, че случаите на увеличаване на цените, свързани с приемане на еврото, са като цяло много по-малко, отколкото обикновено се счита, а цялостният ефект върху цените е незначителен (еднократно въздействие между 0,1 и 0,3 % през 2002 г.).

Втори мит: еврото води до нежелана загуба на национален суверенитет

Някои елементи на националния суверенитет биват доброволно обединени, когато дадена държава приема еврото, тъй като правителствата трябва да координират своите икономически политики и да контролират своите разходи. В днешния глобализиран свят понятието национален суверенитет не трябва да се абсолютизира. Чрез координиране на политиките си правителствата на практика могат да засилят своето влияние и сила в икономическата сфера.

Факти и цифри

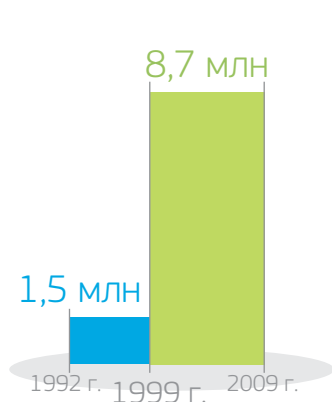

При въвеждането на еврото бяха пуснати в обращение 38 милиарда евромонети. Това съответства на около 124 евромонети за всяко лице, живяло в еврозоната по това време

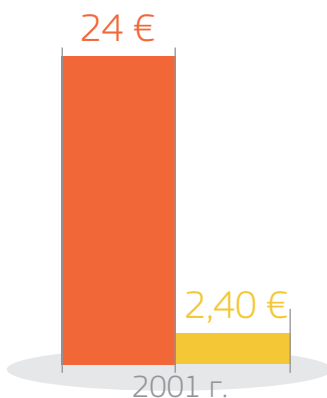
През първото десетилетие след въвеждането на еврото през 1999 г. бяха разкрити около 8,7 милиона нови работни места в еврозоната спрямо едва 1,5 милиона през предходните седем години.

След като през 2001 г. бяха въведени правила за трансграничните плащания в евро, средните разходи за превод на 100 евро намаляха от 24 на 2,40 евро.

От декември 2006 г. стойността на евробанкнотите и евромонетите в обращение е като цяло по-висока от стойността на намиращите се обращение налични американски долари.

Подпомагане на създаването на работни места

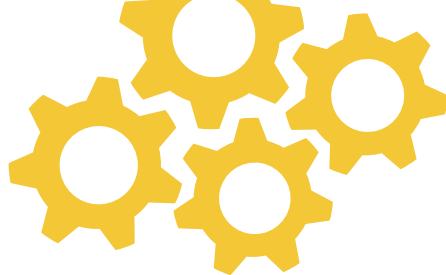

Намаляване на таксите за превод

Конкурентоспособност в световен мащаб

Правила на играта: приемане и регулиране на еврото

Неравности по пътя

Неотдавнашната финансова криза и кризата на държавния дълг разкриха слабости в рамката за координиране на икономическите политики в ИПС. В отговор на това ЕС въведе по-строги правила и процедури, чрез които страните от еврозоната да координират своите икономически и бюджетни политики. Тези промени ще подкрепят нашите икономики по пътя към излизане от настоящата криза и ще спомогнат за предотвратяване на повторното възникване на подобни кризи в бъдеще.

Присъединяване към клуба

Всички страни от ЕС имат право да приемат еврото. Желаетелите да се присъединят страни обаче трябва да изпълнят редица критерии за участие, които доказват, че икономиките им са готови да приемат еврото за своя парична единица. Чрез тези критерии за участие или конвергенция се проучва дали публичните финанси се управляват по устойчив начин, като се прави сравнение с референтни показатели за нивото на бюджетния дефицит и държавния дълг. Целта им е също така да се гарантира, че страните са постигнали висока степен на макроикономическа стабилност и конкурентоспособност посредством ниски равнища на инфлация и дългосрочни лихвени проценти, както и чрез стабилен обменен курс.

Гарантиране на стабилни публични финанси — успешно членство в еврозоната

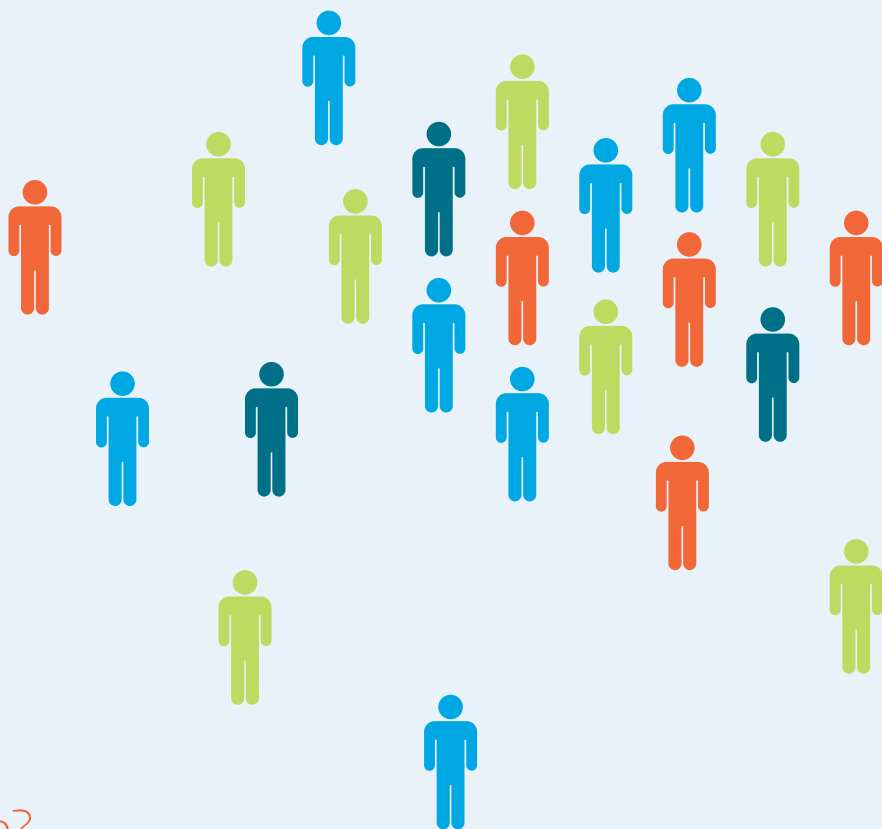
Еврото предлага много потенциални предимства, но само за тези участващи страни, които прилагат стабилни икономически политики. Ето защо още от самото начало членството в еврозоната бе свързано с поемане на твърди задължения за избягване на големи и прекомерни бюджетни дефицити и поддържане на устойчиви равнища на публичен дълг. Този ангажимент за водене на стабилна фискална политика се контролира чрез рамка, наречена Пакт за стабилност и растеж.

Този пакт бе значително подсилен вследствие на икономическата криза. Правителствата трябва вече да представят планираните си проектобюджети, които биват контролирани от Комисията и останалите държави от еврозоната. Въведени са стриктни механизми за проверка дали държавите наистина спазват бюджетните цели, чието изпълнение е задължително за всички страни от еврозоната, като при необходимост могат да бъдат наложени санкции.

Гарантиране на конкурентоспособността и насърчаване на растежа

Стабилните публични финанси не са единственият фактор за постигане на процъфтяваща икономика в еврозоната. Кризата разкри също така необходимостта от нов подход за регулиране на финансовите услуги и текущ мониторинг на събитията на финансовите пазари. Създадени бяха и нови инструменти за надзор, за да се осигури, че страните от еврозоната възприемат икономически политики, които гарантират конкурентоспособността и насърчават растежа и разкриването на работни места. Профилактиката е по-ефективна от лечението, като тези нови надзорни инструменти имат за цел да предотвратят появата на „балони“ на пазарите на жилища.

Кой кой е?

Европейска комисия

Комисията, и по-специално нейната служба „Икономически и финансови въпроси“ (DG ECFIN) следят икономическото развитие в целия ЕС и подпомагат прилагането и доразработването на посоченото по-горе законодателство.

Европейска централна банка (ЕЦБ)

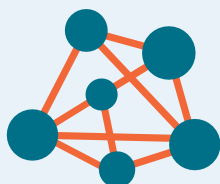
ЕЦБ е независима институция на ЕС, която взема решенията относно паричната политика в еврозоната с цел запазване на ценовата стабилност.

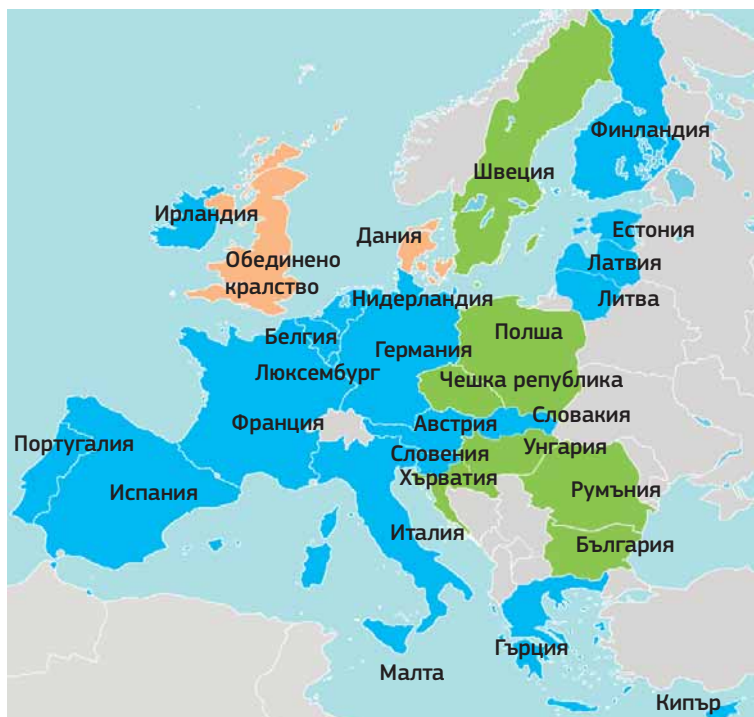
Европейски парламент (ЕП)

Европейският парламент е законодателният орган в рамките на този процес. Той изслушва, обсъжда и гласува. ЕП решава съвместно със Съвета или дава своето становище за това дали дадена политика да бъде осъществена.

Съвет по икономически и финансови въпроси (ECOFIN) и Еврогрупата

Това са заседанията на Съвета, в рамките на които се взема по-голямата част от решенията. В състава на ECOFIN попадат министрите на финансите от всички държави — членки на ЕС; Еврогрупата се състои от министрите на финансите на всички държави членки от еврозоната.

- Държави от еврозоната
- Държави — членки на ЕС, договорили клаузи за неприемане на еврото
- Държави — членки на ЕС, които все още не са приели еврото

За повече информация:

Евротото:
www.ec.europa.eu/euro

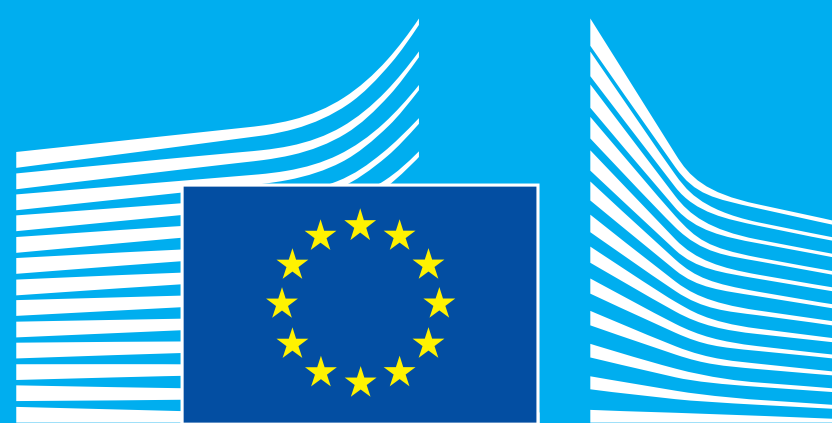
Европейска комисия, Генерална дирекция „Икономически и финансови въпроси“:
www.ec.europa.eu/economy_finance/index_bg.htm

Европейска комисия:
www.ec.europa.eu

Европейска централна банка:
www.ecb.eu

© Европейски съюз, 2015 г.
 Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

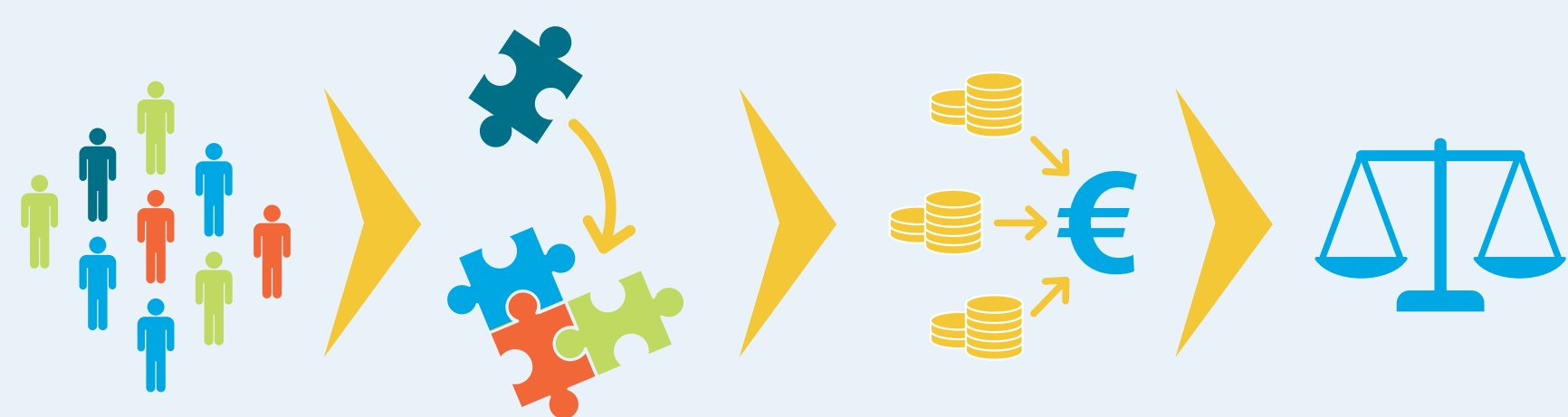
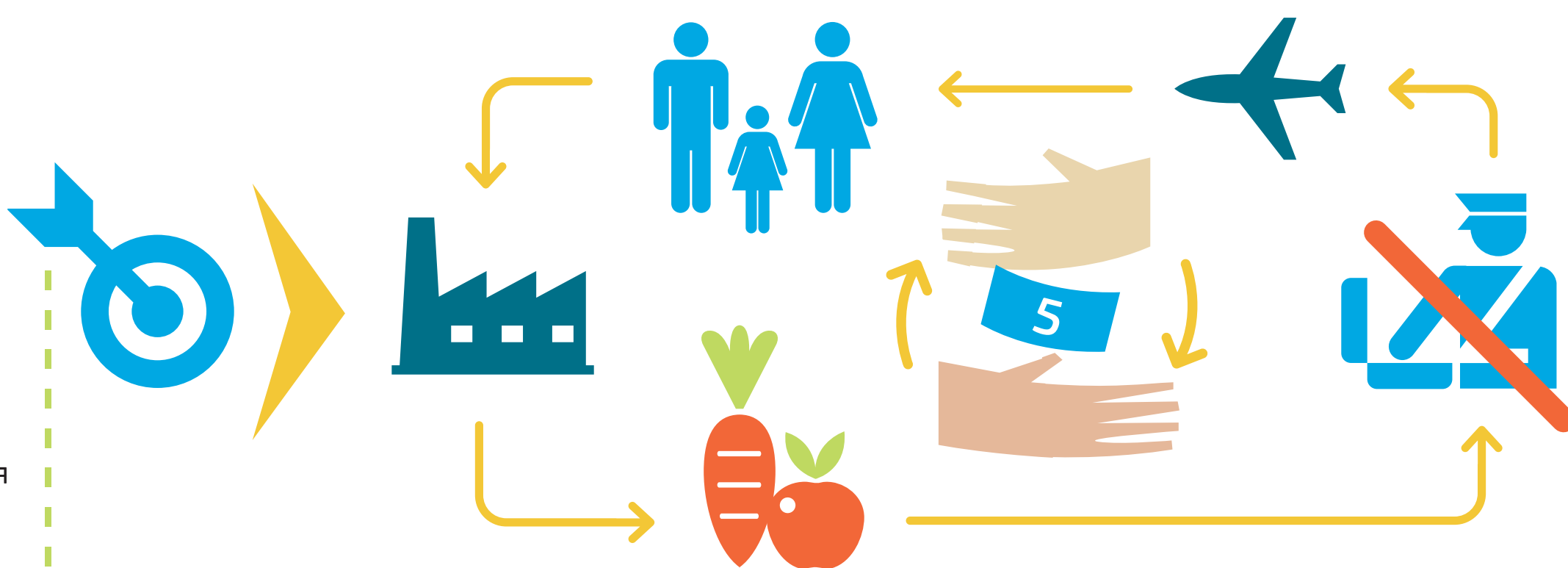
Европейска
комисия

Изграждане на общата парична единица: ПЪТЯТ КЪМ ЕВРОТО

1957 г.

Поставяне на основите на бъдещия общ пазар

С установяването на Европейската икономическа общност през 1957 г. бе създаден общ пазар и бе поставено началото на европейската интеграция. Тя позволи на стоки, хора, услуги и капитали да се придвижват все по-свободно и без ограничения между държавите членки.

1992 г.

Общият пазар става реалност

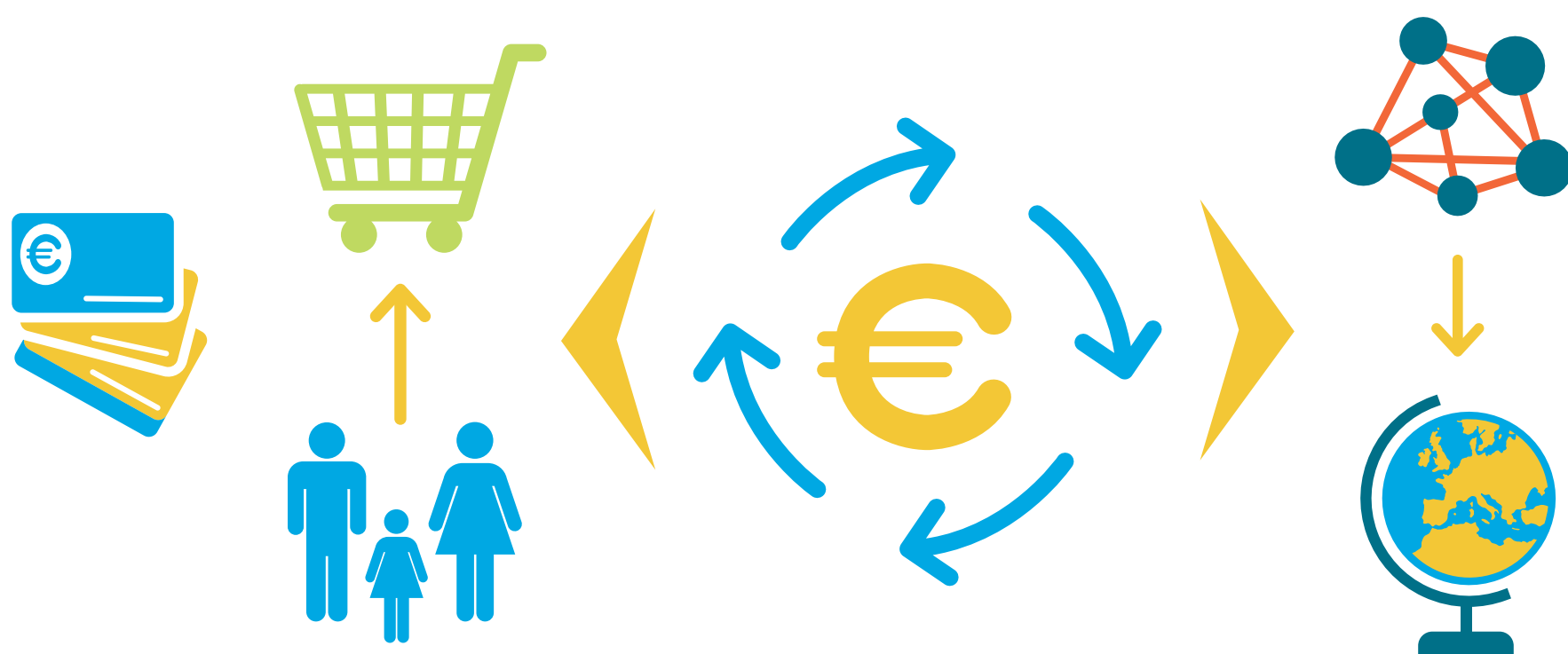
С увеличаване на търговията и движението в Европа стана ясно, че ефективността на единния пазар е ограничена от множеството парични единици в обращение. По какъв начин може да се премахне тази допълнителна преграда пред интеграцията? В Договора от Маастрихт от 1992 г. бе решено, че през XXI век Европа ще има силна и стабилна единна валута.

2002 г.

Поява на еврото

На 1 януари 2002 г. евробанкнотите и евромонетите навлязоха в трезорите на банките, касовите апарати на магазините и портмонетата и джобовете на гражданите. Оттогава еврозоната нарасна, носейки осезаеми ползи за все по-голям брой граждани и дружества.

Разширяването на еврозоната е динамичен процес, който все още продължава.

ДНЕС

Запазване на курса към утвърждаване на еврото

От самото начало бяха въведени критерии и правила за стабилизиране и хармонизиране на икономиката на еврозоната. Все пак, в отговор на някои слабости, разкрити по време на кризата, тези критерии бяха подсилени, за да формират нова рамка на ЕС за икономическо управление, която въвежда правила за подпомагане на страните от еврозоната, които изпитват затруднения да спазят ангажиментите си, и за предотвратяване на появата на подобни проблеми в бъдеще.